

FREDAG 14. OKTOBER 1988

brev til bladet

brev til b

C.C. som historiker

«En historikers oppgave er ikke å kle på, men å kle av.» (Jens Arup Seip.)

Den tidligere så kjente Morgenblad-redaktør C.C. er blitt en produktiv forfatter. I høst foreligger 2 bøker fra hans hånd. Mot hans bok «Den andre siden» har jeg en hovedinnvending. Innholdet i boken svarer ikke til dens tittel. Jeg synes bøkittelen forplikter til en bred skildring av den «gale» siden. Det får leserne ikke. Men likevel er det en verdifull bok. For første gang får man et mer nyansert bilde av Quisling. Den tidligere innbitte Quisling-hater desavuerer seg selv ved å trekke frem positive sider ved Quisling. Slik går det ofte når redelige folk erstatter tro med sikker viten.

I visse kretser har man i den senere tid søkt å svartemåle C.C. Det er vel neppe C.C.s lille bok som er hovedårsaken til det. Snarere er det professor Hans F. Dahls oppsiktsvekkende uttalelse til Dagbladet, hvor Dahl sier seg enig med C.C. i at patriotismen var like stor på den «gale» som på den «riktige» siden.

Som velorienterte lesere vil vite hadde den innbitte sannhetssøker overlege Scharffenberg liten tillit til norske faghistorikere. I en oppsiktsvekkende artikkel i Morgenbladet skrev Scharffenberg: «Den systematiske historieforskning synkverver almenhetens omdømme.» I en annen artikkel bebreidet han faghistorikerne for at de la all skyld på tyskerne for at Norge ble okkupert. Scharffenberg hevdet at England var like skyldig, og han beskyldte norske historikere for ikke å si det «whole truth.»

I C.C. ser jeg en Johan Scharffenberg i miniatyr. Som Scharffen-

berg har C.C. – til manges forargelse – sagt det «whole truth» i sin siste bok *Vår hemmelige beredskap*. I boken gir C.C. en livfull beretning om den utrolig dyktige etterretningsoffiser Alf Martens Meyer, som i en menneskealder satt sentralt plassert i vestlig etterretningsvirksomhet. Det høres nesten utrolig at Martens Meyer fra lille Norge bygget opp en verdensomspennende spionasjevirksomhet mot Sovjet. I dette arbeidet trakk han inn den norske handelsflåte.

Først i boken forteller C.C. at Martens Meyer i 1967 var det amerikanske forsvars æresgjest. Videre beretter C.C. at det ble arrangert en stor lunch med taler til ære for den norske etterretningssmann. Martens Meyer ble også invitert til å besøke det amerikanske hovedkvarter under bakken, og det ble holdt en stor middag for ham i Pentagon.

C.C. har kjennskap til at et par nordmenn med en noe frynset fortid har fått borgerdådsmedaljen i gull. Han mener vel at Martens Meyer fortjener en utmerkelse for sin innsats for den frie verden. I dette er jeg helt enig med C.C.

Det finnes mennesker her i landet som mener at enkelte hemmeligheter skal tilbakeholdes for evig tid. Derfor er det spesielle norske hemmelighetskremeri blitt en plage for den frie forskning. Da Jostein Nyhamar skulle skrive en biografi, fikk han så vidt jeg vet ikke tilgang til visse norske arkiver. Han måtte til København for å skaffe seg opplysninger. I disse dager erfarer jeg at en ung forsker heller ikke har sluppet til i norske arkiver. Han måtte ta turen over Atlanteren for å kunne drive sin forskervirksomhet. I Amerika er

nemlig de dokumenter som forskeren søker frigitt for mange år siden.

I «Vår hemmelige beredskap» gir C.C. et viktig supplement til norsk historie. En opplysning i boken bevtviler jeg riktigheten av. C.C. hevder at Kompani Linge ble underlagt en del av forsvarrets overkommando. Muligens formelt, men ikke reelt. Den fremragende danske historiker professor Jørgen Hæstrup forteller i sin doktoravhandling «Kontakt med England» at både Kompani Linge og den danske seksjon av S.O.E. administrativt lå under Colonel Wilson. Om S.O.E. skriver dr. Hæstrup: «Denne organisasjon var en rent engelsk militærorganisasjon.» Velorienterte lesere vil vite at englenderne i april-dagene 1940 undersøkte både inn- og utgående telegrammer fra general Ruge. Hvordan engelskmennene bløffet den norske regjering gir professor Hans F. Dahl et rystende eksempel på i sin doktoravhandling «Dette er London». Professor Dahl skriver: «Både hos eksilregjeringen i London og blant lytterne i Norge ble «London radio» betraktet som liggende under et formelt norsk ansvar. Men dette var ikke tilfellet... Nyhetene knyttet til Storbritanias interesser som militærstormakt». C.C. har med rette høstet ry for å være en fremragende lederskribent under sin redaktørtid i Morgenbladet. I «Vår hemmelige beredskap» dokumenterer C.C. at han også er en betydelig forfatter. Jeg anmelder bøker i et par aviser og har lest en rekke av nylig utkomne bøker. Med denne bakgrunn har jeg intet problem med å utnevne C.C.s siste bok til årets bok.

John Sand